

neiging om, wanneer ze niet werden voortgedreven, in Berlijn of Hamburg te blijven steken.

Bijna de helft der Joden hoopte zich in Berlijn op, waar zij een onevenredig groot aandeel begonnen te krijgen in de betere beroepen.

In Berlijn waren 50.2 pct. van de advocaten Joden, en het was spreekwoordelijk, dat de advocatenkamer van ieder Berlijnsch hof een Jodenclub was. In de medicijnen waren 48 pct. van de doktoren Joden, en systematisch bezetten dezen de voornaamste posten in de ziekenhuizen.

Uitgesproken overheerschend was ook de Joodsche macht over de geheele pers.

Ook de Tsjechische kwestie beziet Roberts ruim en zonder vooroordeel. — U ziet, dit boek is up to date!

„De Sudeten-Duitschers hadden reden tot klagen. Er was meer werkloosheid in de Deutsche districten dan in de Tsjechische, en de Duitschers waren onvoldoende vertegenwoordigd in de bestuurslichamen. Zelfs in de puur Duitse streken vormden de Tsjechen een regeeringskliek, en de regeeringsopdrachten werden bijna geheel aan de Tsjechische firma's gegund. Duitse scholen werden zonder voldoende redenen gesloten.“

De verleiding is groot, uit hoofdstuk na hoofdstuk van dit zeldzaam grondige en volledige werk te citeeren.

Lees echter zelf. Ge zult er geen spijt van hebben.

'k Wil eindigen met schrijvers slotconclusie: „Dit is het, wat de Deutsche positie zoo tragisch maakt: de natie is bedrogen, een weg opgedreven die slechts tot ramp kan leiden. De natie moge herboren zijn, Duitschland moge een nieuw Duitschland geworden zijn, maar, tenzij het volk de gewoonte van politieke en economische samenwerking in internationale aangelegenheden leert, is het een natie die uiteindelijk ruïne en ontgoocheling in het vooruitzicht heeft. Dat is de oneindige tragedie van dat alles: men verlangt oprecht naar vrede, maar het Hitleranisme kan zonder oorlog zijn doel niet bereiken; zijn ideologie is die van den oorlog!“

G. J. P.

GEDACHTE

Spitse woorden storen onze eigen gemoedsrust, doch 't zijn tevens duiveltjes, die wij uitzenden, om onze medemenschen te pijnigen.

„Un coup de langue est pire qu'un coup de lance,“ zegt een Fransch spreekwoord. Bijtende taal is erger dan snijdend staal.

Prof. Dr A. J. Th. Jonker

BOETE

Ik heb mijn eigen levensvreugd gebroken,
mijn ziel door eigen daden zwaar gewond,
mijzelf den smartdolk in het hart gestoken,
omdat ik, dwaas, den Heiland grof weerstond.

Ik heb mijn oogen voor 't geluk gesloten,
het hemellicht in eigen ziel gedooft,
des Heilands hand moedwillig weggestooten,
mij van den waren hemelvree beroofd.

Al waren, kind, uw zonden als scharlaken,
als karmozijn al wat ge Mij misdeedt,
toch blijft Mijn liefde eeuwig voor u blaken
en zoek Ik u in 't diepste zondaarsleed.

Hier in Mijn armen zal Ik u genezen.
'k Heb met mijn bloed voor u genoeg gedaan.
Ik wil voor u de een'ge Redder wezen,
Ik ben voor u door dood en graf gegaan.

H. W. AALDERS

JAN VERMEER *)

DE BRIEF

Het ligt voor de hand, dat schilderstukken zich laten zien, zooals muziek zich laat hooren, en het geldt zoowel van oude als van moderne meesters, dat het beeldend vermogen van den kunstenaar de bijzondere aandacht verdient. Het vereischte inspanning van geest, schilderstukken te ontwerpen, en het vereischt evenzeer inspanning van geest, deze kunststukken te begrijpen. Het ongeoeffende oog heeft dikwerf moeite, de beeldende schoonheid ervan te ontdekken.

Jan Vermeer is als schilder natuurlijk niet te vergelijken met Rembrandt, den groote, den verhevene, die zijn vrienden, zijn land, zijn tijd, zichzelf, in hooge mate de verborgen schuilhoeken van het menschelijk hart veraanschouwelijkt, en in zijn tijd, ja, in alle tijden, een uitzondering is en blijft. Jan Vermeer is de derde grootmeester der Nederlandsche schilderkunst in de 17e eeuw, die in zijn persoonlijke voorkeur voor lichte, zil-verachtige tonen, door blauwe, citroengele, parelgrijze en zalmroode kleuren, te midden van al zijn vakgenooten een eigen plaats inneemt. Hij is niet als Frans Hals, of als Terborch de analyseerende kunstenaar, die met bijkans wetenschappelijken peurzijn zijn menschen observeert. Het is het blijde geschal van rood, geel en blauw, overgeleverd uit de Venetiaansche school, dat Jan Vermeer inspireert, en het is zijn groote liefde voor den kleurenrijkdom der kleederdrachten, waardoor hij veel vrouwelijke figuren schildert in den dagelijkschen arbeid, en wel zeer bepaald de Nederlandsche vrouw, eenvoudigweg in haar eigen omgeving: het Nederlandse woonvertrek. Hij plaatst zijn gestalten scherp begrensd in de ruimte en in het licht, met geniale perspectivistische elementen. Het zijn van dezen schilder de beste werken, die voor het meerendeel niet veel anders voorstellen dan enkele vrouwen, die brieven schikken, een couvert openen, of in een spiegel de schoonheid van een parelsnoer bewonderen. Een vrouwenfiguur, eenzaam in beeld gebracht, toont wel echt de typische kunst van Jan Vermeer.

Jan Vermeer verdiepte zich, als bijkans alle schilders in onze gouden eeuw, in een getrouwe wedergave van de werkelijkheid. Een verrassende, ware afbeelding der werkelijkheid schijnt daardoor zijn kunst. Maar kunst is geen slavin der werkelijkheid, in geen geval van de toevalligheden der werkelijkheid. In dien zin is zij nooit waar. Kunst in het tegendeel van de fotografie, van de film. Zij weerspiegelt het ware, het ware uit wat de menschen zouden willen. In dien zin is zij meer dan waar. En gelijk er in het meest alledaagsche leven dikwerf drijfveeren zijn, die aan een handelwijze een hoogere wijding geven, zoo ook openbaart zich, met name in de kunst van dezen schilder, een verhevenheid en goedheid, die de voorstellingen zelf niet schijnen te bezitten. In waarheid verheft een vleug van innige gevoeligheid ook dezen schilder tot een denker, zelfs tot een dichter. Zijn schilderstukken zijn in zekeren zin gedichten, gouden kleinoodiën. Hij versmaadt niet, met welwillendheid den aard der dingen te bespieden, zich als het ware met alles gemeenzaam te maken, hoeveel aandachtige waarneming en geduld dit ook vereischt. Hij wordt klein met het kleine, nederig met het nederige, teeder met het teedere, eenvoudig met het eenvoudige, en zijn eenvoud gaat zóó ver, dat de titels wanhopig

*) Hoe beroemd Vermeers schilderijen zijn, blijkt hieruit, dat er dezer dagen een verkocht werd voor twee millioen gulden,